

DRUŽBENA OBČUTLJIVOST STANDARDIZACIJE IMEN DRŽAV NA PRIMERU JUŽNE AFRIKE IN MOLDAVIJE

Drago Kladnik

Drago Perko

Uvod

Imena držav in glavnih odvisnih ozemelj so med redkimi tujimi zemljepisnimi imeni v slovenskem jeziku, ki so standardizirana. V Sloveniji je za standardizacijo zemljepisnih imen pristojna Komisija za standardizacijo zemljepisnih imen Vlade Republike Slovenije (dalje KSZI). Njena Podkomisija za imena držav je v letih 2005 in 2006 pripravila izhodiščni predlog s poenotenimi imeni držav, ki naj bi se uveljavil tudi v novi izdaji slovenskega pravopisa (Kladnik in Perko 2007; Kladnik in Perko 2013).

Člani podkomisije so pri oblikovanju najustreznejših imenskih predlogov izhajali iz uravnoteženja tradicionalnega in pogosto bolj znanega imena ter njegove nove različice, ki je nastala tudi pod vplivov političnih, družbenih ali kulturnih sprememb v posamezni državi. Pri svojem delu so bili izpostavljeni zunanjim in notranjim pritiskom. Pri prvih je šlo za pritiske posameznih držav za uveljavitev njihovega izvirnega poimenovanja v vseh drugih jezikih, ne oziraje se na njihovo lastno imensko tradicijo in problematično vpetost predlaganih imen v njihov besedilni kontekst, pri drugih pa za na nek način še bolj agresivne pritiske domačih oblastnih organov, ki na pritiske določenih držav za spremembo njihovih imen pristajajo predvsem zaradi gospodarskih koristi in političnega miru.

Za najbolj težavni imeni držav sta se izkazali *Južna Afrika* in *Moldavija*. Poseben članek jima namenjamo zato, ker želimo v njem pokazati, kako občutljivo, težavno, zapleteno, ideološko motivirano in politično izpostavljeno je lahko ravnanje z zemljepisnimi imeni. Podrobneje predstavljamo, kaj vse smo morali upoštevati pri oblikovanju predlogov najbolj ustrezne imenske oblike ter postoriti v bran naše jezikovne dediščine, ob misli na droben kamenček v mozaiku ohranjanja funkcionalnosti slovenskega jezika.

1 *Južna Afrika*

Temeljni problem poimenovanja države na skrajnem jugu afriške celine je v okoliščini, da se enako imenujeta tako država Južna Afrika (angleško *South Africa*, afrikansko *Suid-Afrika*, francosko *Afrique du sud*) kot regija Južna Afrika (angleško *Southern Africa*, afrikansko

Suider Afrika in *Suidelike Afrika*, francosko *Afrique australe*). To je zlasti problematično v geografiji, saj v slovenščini pri obeh pojmi ni mogoče zaznati jezikovnih razločkov kot v navedenih izvornih poimenovanjih, zato ju zaradi povsem enakega poimenovanja ni mogoče medsebojno razlikovati.

Zaradi vsega tega se je v geografiji in tudi vsakdanji praksi za državo zakoreninilo poimenovanje *Južnoafriška republika* (angleško *Republic of South Africa*, afrikansko *Republiek van Suid-Afrika*, francosko *la République sud-africaine*), kar pa je le po novem neustrezen prevod uradnega polnega imena države. To ime je leta 1961 nasledilo predhodnega *Južnoafriška unija*, ki je bila kot britanski dominion ustanovljena iz britanskih kolonij Svobodna država Oranje, Kapska provinca in Natal ter burske republike z imenom *Južnoafriška republika*¹ (Natek K. in Natek M. 2006; *Veliki splošni leksikon* 1997–1998).

Ustreznost predlaganih rešitev *Južna Afrika* in *Republika Južna Afrika* potrjujejo tudi uradna kratka in uradna polna imena države v njenih drugih devetih uradnih jezikih² (preglednica 1).

Jezik	Uradno kratko ime	Uradno polno ime
afrikanščina	<i>Suid-Afrika</i>	<i>Republiek van Suid-Afrika</i>
angleščina	<i>South Africa</i>	<i>Republic of South Africa</i>
conščina	<i>Afrika Dzonga</i>	<i>Riphabliki ra Afrika Dzonga</i>
cvanščina	<i>Aforika Borwa</i>	<i>Rephaboliki ya Aforika Borwa</i>
južna ndebelščina	<i>Sewula Afrika</i>	<i>iRiphabliki yeSewula Afrika</i>
ksoščina	<i>Mzantsi Afrika</i>	<i>iRiphabliki yomZantsi Afrika</i>
severna sotščina	<i>Afrika-Borwa</i>	<i>Repabliki ya Afrika-Borwa</i>
sotščina	<i>Afrika Borwa</i>	<i>Rephaboliki ya Afrika Borwa</i>
svatščina	<i>Ningizimu Afrika</i>	<i>iRiphabhulikhi yeNingizimu Afrika</i>
vendščina	<i>Afurika Tshipembe</i>	<i>Riphabuliki ya Afurika Tshipembe</i>
zulujščina	<i>Ningizimu Afrika</i>	<i>iRiphabhuliki yaseNingizimu Afrika</i>

Preglednica 1: Uradna kratka in uradna polna imena države Južna Afrika v njenih uradnih jezikih.

Odrpto ostaja slovensko kratko ime, ki naj bi bilo najbližje vsakdanji, tradicionalni rabi in lahko povzroča oziroma zaostuje v prvem odstavku poglavja navedene vsebinske nejasnosti. Doslej je bila tako v geografski literaturi (atlasi, strokovna dela in učbeniki), v splošnih leksikonih in v *Slovenskem pravopisu* 2001 uveljavljena imenska oblika *Južnoafriška republika* (Kladnik in Perko 2013). Njena nadaljnja raba poraja dva pomisleka:

1 Angleško *South African Republic*, afrikansko *Suid-Afrikaansche Republiek*.

2 Spletna stran: http://en.wikipedia.org/wiki/Official_names_of_South_Africa.

- ▷ kratko ime je brez vsebinsko utemeljenega razloga daljše od uradnega kratkega imena,
- ▷ kratko ime je vsebinsko enako uradnemu polnemu imenu, a se od njega oblikovno povsem razlikuje.

Zaradi neenotnosti, ki odraža različne poglede na regionalizacijo »črne« celine, se nakazuje primerna rešitev v smeri imenske dvojnosti: *Južna Afrika* za državo (za njeno kratko ime) in *južna Afrika* za regijo (del celine) oziroma država Južna Afrika proti regija južna Afrika.

Podobnih problemov je v geografiji še nekaj, na primer ime *Luksemburg*, ki označuje tako neodvisno državo kot pokrajino v sosednji Belgiji, prav tako ime *Makedonija*, ki je obenem neodvisna država in precej obsežnejša zgodovinska pokrajina. Slednja poleg matične države obsega še severni del Grčije in jugozahodni del Bolgarije.

2 *Moldavija*

Kako zelo je lahko poimenovanje držav v mednarodnih odnosih pravno in politično občutljivo vprašanje, dokazuje več novodobnih političnih, geografskih in jezikovnih soočenj na primeru poimenovanja države Moldavije. Ta se je namreč pred leti lotila skrbno načrtovane diplomatske akcije za njeno vsesplošno mednarodno preimenovanje iz *Moldavije* v *Moldovo*.

Država, ki je nastala po razpadu Sovjetske zveze in je samostojna od 27. avgusta 1991, si je nadelo uradno kratko in uradno polno ime *Republica Moldova*, v angleščini *Republic of Moldova* in v francoščini *la République de Moldova*. Pod tem uradnim imenom sklepa mednarodne pogodbe, uporablja ga v mednarodnih odnosih in aktih, diplomatski korespondenci, z njim nastopa v Združenih narodih in drugih mednarodnih organizacijah. Z imenom *Republika Moldova* je to državo 27. decembra 1991 priznala tudi Republika Slovenija, ta naziv pa je odtlej prisoten v diplomatski korespondenci med državama, tudi v sporazumu o vzpostavitvi diplomatskih odnosov z dne 27. oktobra 1993. Moldavija se je za preimenovanje odločila zaradi diskontinuitete z nekdanjo Sovjetsko socialistično republiko Moldavijo, ki je obstajala v drugačnih okoliščinah in je imela drugačen pravni status.

V Sektorju za mednarodno pravo našega Ministrstva za zunanje zadeve si vseskozi prizadevajo uveljaviti imeni *Moldova* oziroma *Republika Moldova*, kar je navzkriž z v slovenščini trdno uveljavljenim tradicionalnim imenom *Moldavija*. V dokumentu Sektorja za mednarodno pravo z naslovom »Poimenovanje držav v mednarodnih odnosih« (2006) je med drugim zapisano:

To v jezikovnem smislu majhno, vsebinsko pa pomembno preimenovanje³ narekuje rabo novega naziva tudi v slovenskem jeziku, podobno kot v vseh drugih primerih preimenovanj držav.

Vodja Sektorja za mednarodno pravo je v svojem dopisu po elektronski pošti z dne 3. 7. 2006 šla še korak dlje, ko navaja:

.....

3 Opomba avtorjev: iz *Moldavije* v *Moldovo* namreč.

[U]radni naziv moldovske države ne vsebuje besede Moldavija, zato tega termina v uradnih stikih in nastopih ni mogoče uporabljati niti v slovenski jezikovni varianti. Iz istih razlogov tudi uradno govorimo o moldovskem narodu in moldovskem (ne romunskem) jeziku. [...] V slovenski pravopis in jezikovni standard je tako potrebno vpeljati (pravi) naziv nove države, kot je registriran v ZN (pri čemer nam podomačenje uradnega naziva Republica Moldova ne bo povzročalo jezikovnih težav). [...] Naša država je z Republiko Moldovo od leta 1993 sklenila 9 dvostranskih pogodbenih in nepogodbenih aktov, od katerih so štirje že bili objavljeni v Uradnem listu Republike Slovenije – Mednarodne pogodbe. Brez soglasja pogodbenic o uradnem nazivu te države teh aktov ne bi bilo mogoče skleniti. [...] Kar pa zadeva sporazume ES z Moldovo, nam vpogled v jezikovne različice sporazuma v obliki izmenjave pisem med Evropsko skupnostjo in Republiko Moldavijo o uvedbi sistema dvojne kontrole brez količinskih omejitev za izvoz nekaterih jeklenih izdelkov iz Republike Moldavije v Evropsko skupnost iz leta 2004 ter Sporazuma med Evropsko skupnostjo in Republiko Moldavijo o nekaterih vidikih zračnih prevozov iz leta 2006 pokaže, da od prevladujoče uporabe imena Moldova poleg slovenske odstopajo češka, nemška, grška, nizozemska, slovaška in švedska različica (kar pa ne more biti razlog za takšno slovensko ravnanje).

Takšna stališča so z jezikovnega vidika nesprejemljiva. Moldavija je tako kot vsaka druga država sicer res uradno določila, kako se njeno ime zapisuje v njenem uradnem jeziku,⁴ pa tudi, kako naj se zapisuje v angleščini in francoščini, kar pa še ne pomeni, da se mora enako zapisovati tudi v slovenščini ali v nemščini, španščini, arabščini ... Če je besedilo v moldavijščini (romunščini), je normalno, da je tudi ime države v moldavijščini (romunščini), če pa je v slovenščini, naj se ravna po slovenskem jezikovnem standardu. Ime *Moldavija* je namreč del slovenske jezikovne dediščine že vsaj od Cigaletovega *Atlanta* (1869–1877) dalje, in to tako za poimenovanje naravne, zgodovinske oziroma kulturne pokrajine, ki si jo v sodobnosti delita Romunija in Moldavija, kot tudi za poimenovanje politične entitete v vzhodnem delu te pokrajine. To ime so doslej navajali in uporabljali *Slovenski pravopis* 2001, prav vsi slovenski atlasi,⁵ druga strokovna literatura, šolski učbeniki in seveda tudi vsa laična javnost (Kladnik 2006, 414).

Podrobnejša analiza rabe imen *Moldavija* oziroma *Moldova* v raznih evropskih jezikih je pokazala (preglednica 2), da je prvo ob češkem, grškem, nemškem, nizozemskem, slovaškem in švedskem jeziku v prevladujoči rabi še v albanščini, francoščini, španščini, italijanščini, portugalščini, luksemburščini, poljščini, litovščini, ruščini,⁶ srbščini, makedonščini in turkmensščini, ob tem pa še v številnih manjšinskih jezikih. Iz navedb je razvidno, da so se nekatere države že uklonile moldavijским pritiskom, nekatere pa so nasprotja v diplomatskem duhu rešila tako, da so izraz *Moldova* uporabile le v uradnem polnem imenu države, na primer *Republik Moldau* v nemščini in *la République de Moldova* v francoščini.

4 Od leta 2013 v moldavijščini, ki je nasledila knjižno povsem identično romunščino.

5 Spletna stran: <http://giam.zrc-sazu.si/sl/zbirka/zemljepisna-imena/PREGLEDNICA_EKSONIMOV>.

6 Rusija je sicer uradno sprejela polno ime *Respublika Moldova*.

Jezik	Kratko ime 6. 6. 2012	Kratko ime 15. 5. 2013	Polno ime 15. 5. 2013
acehčina	<i>Moldova</i>	<i>Moldova</i>	–
afrikanščina	<i>Moldova</i>	<i>Moldova</i>	–
albansščina	<i>Moldavia</i>	<i>Moldavia</i>	<i>Republika Moldavi</i>
angleščina	<i>Moldova</i>	<i>Moldova</i>	<i>the Republic of Moldova</i>
aragonščina	<i>Moldavia/Moldova</i>	<i>Moldavia/Moldova</i>	<i>Republica de Moldavia/ Republica de Moldova</i>
asturijščina	<i>Moldavia</i>	<i>Moldavia</i>	<i>República de Moldavia</i>
azerbajdžanščina	<i>Moldova</i>	<i>Moldova</i>	<i>Moldova Respublikası</i>
baskovščina	<i>Moldavia</i>	<i>Moldavia</i>	<i>Moldaviako Errepublikia</i>
baškirščina	<i>Moldova</i>	<i>Moldova</i>	<i>Moldova Respublikahy</i>
beloruščina	<i>Maldova</i>	<i>Maldova</i>	<i>Respublika Maldova</i>
bolgarščina	<i>Moldova</i>	<i>Moldova</i>	<i>Republika Moldova</i>
bosanščina	<i>Moldavija</i>	<i>Moldavija</i>	<i>Republika Moldavija</i>
češčina	<i>Moldavsko</i>	<i>Moldavsko</i>	<i>Moldavská republika</i>
danščina	<i>Moldova</i>	<i>Moldova</i>	<i>Republikken Moldova</i>
eskimščina	<i>Moldova</i>	<i>Moldova</i>	–
esperanto	<i>Moldavio/Moldavujo</i>	<i>Moldavio/Moldavujo</i>	<i>Moldava Respubliko</i>
estonsščina	<i>Moldova</i>	<i>Moldova</i>	<i>Moldova Vabariik</i>
ferščina	<i>Moldova</i>	<i>Moldova</i>	–
filipinščina (tagalog)	<i>Moldavia</i>	<i>Moldavia</i>	<i>Republika ng Moldova/ Republika ng Moldoba</i>
finščina	<i>Moldova</i>	<i>Moldova</i>	<i>Moldovan tasavalta</i>
francoščina	<i>Moldavie</i>	<i>la Moldavie</i>	<i>la République de Moldavie/la République de Moldova</i>
frizijščina	<i>Moldaavje</i>	<i>Moldaavje</i>	–
galižanščina	<i>Moldavia</i>	<i>Moldavia/Moldova</i>	<i>A República de Moldavia</i>
gelščina	<i>An Mholdóiv</i>	<i>An Mholdóiv</i>	<i>Poblacht na Moldóive</i>
grščina	<i>Moldavía/Móldova</i>	<i>Moldavía</i>	<i>Dimokratía Moldavías</i>
havajščina	<i>Molodowa</i>	<i>Molodowa</i>	–
hrvaščina	<i>Moldavija/Moldova</i>	<i>Moldova/Moldavija</i>	<i>Republika Moldova</i>
indonezijščina	<i>Moldova</i>	<i>Moldova</i>	<i>Republik Moldova</i>
islandščina	<i>Moldóva/Moldavía</i>	<i>Moldóva/Moldavía</i>	<i>Lýðveldið Moldóva</i>
italijanščina	<i>Moldavia</i>	<i>Moldavia/Moldova</i>	<i>Repubblica Moldova</i>
yorubščina	<i>Móldófà/Moldafia</i>	<i>Móldófà/Moldafia</i>	<i>Orile-edè Olominira Ilè Moldofa</i>
kašubščina	<i>Mòldawskò</i>	<i>Mòldawskò</i>	–
katalonščina	<i>Moldàvia</i>	<i>Moldàvia</i>	<i>La República de Moldàvia</i>
kazakščina	<i>Moldova</i>	<i>Moldova</i>	<i>Moldova Respublikasy</i>
kirgiščina	<i>Moldova</i>	<i>Moldova</i>	–
kurdščina	<i>Moldova</i>	<i>Moldova</i>	<i>Komara Moldovayê</i>
latinščina	<i>Moldaviae</i>	<i>Moldaviae</i>	<i>Respublica Moldavica</i>
latvijščina	<i>Moldova</i>	<i>Moldova</i>	<i>Moldovas Republika</i>

Jezik	Kratko ime 6. 6. 2012	Kratko ime 15. 5. 2013	Polno ime 15. 5. 2013
litovščina	<i>Moldavija/Moldova</i>	<i>Moldavija/Moldova</i>	<i>Moldovos Respublika</i>
luksemburščina	<i>Moldawien</i>	<i>Moldawien</i>	<i>Republik Moldawien</i>
madžarščina	<i>Moldova/Moldávia</i>	<i>Moldova/Moldávia</i>	<i>Moldovai Köztársaság</i>
makedonščina	<i>Moldavija</i>	<i>Moldavija</i>	<i>Republika Moldavija</i>
malajščina	<i>Moldova</i>	<i>Moldova</i>	<i>Republik Moldova</i>
malteščina	<i>Moldovja/Moldova</i>	<i>Moldovja/Moldova</i>	–
maorščina	<i>Morotawa</i>	<i>Morotawa</i>	<i>Kāwanatanga o Morotawa</i>
mongolščina	<i>Moldav</i>	<i>Moldav</i>	<i>Bugd Nayramdah Moldau Uls</i>
naurščina	<i>Mordowa</i>	<i>Mordowa</i>	<i>Ripubrikin Mordowa</i>
nemščina	<i>Moldawien</i>	<i>Moldawien</i>	<i>Republik Moldau</i>
nizozemščina	<i>Moldavië</i>	<i>Moldavië</i>	<i>Republiek Moldavië</i>
norveščina	<i>Moldova</i>	<i>Moldova</i>	<i>Republikken Moldova</i>
poljščina	<i>Moldawia</i>	<i>Moldawia</i>	<i>Republika Moldawii</i>
portugalščina	<i>Moldávia</i>	<i>Moldávia</i>	<i>República de Moldávia</i>
retoromanščina	<i>Moldova</i>	<i>Moldova</i>	–
romunščina	<i>Moldova</i>	<i>Moldova</i>	<i>Republica Moldova</i>
ruandščina	<i>Molidova</i>	<i>Molidova</i>	–
ruščina	<i>Moldavija</i>	<i>Moldavija</i>	<i>Respublika Moldova</i>
severnofrizijsščina	<i>Moldaawien</i>	<i>Moldaawien/Moldau</i>	<i>Republiik Moldaawien</i>
slovaščina	<i>Moldavsko</i>	<i>Moldavsko</i>	<i>Moldavská republika</i>
somalščina	<i>Moldofa</i>	<i>Moldofa</i>	<i>Republica Moldovanon</i>
spodnjelužiškorsrbščina	<i>Moldawska</i>	<i>Moldawska</i>	<i>Moldawska republika</i>
srbsščina	<i>Moldavija</i>	<i>Moldavija</i>	<i>Republika Moldavija</i>
svahilščina	<i>Moldova</i>	<i>Moldova</i>	<i>Jamhuri ya Moldova</i>
svatščina	<i>iMoldiva</i>	<i>iMoldiva</i>	–
šlezijščina	<i>Moldawijo</i>	<i>Moldawijo</i>	<i>Republika Moldawije</i>
španščina	<i>Moldavia</i>	<i>Moldavia</i>	<i>República de Moldavia</i>
švedščina	<i>Moldavien</i>	<i>Moldavien</i>	<i>Republiken Moldavien</i>
tatarščina	<i>Moldavija</i>	<i>Moldavija</i>	<i>Moldavija Respublikasy</i>
turkmenščina	<i>Moldawiýa</i>	<i>Moldawiýa</i>	<i>Moldowa Respublikasy</i>
turščina	<i>Moldova</i>	<i>Moldova</i>	<i>Moldova Cumhuriyeti</i>
udmurtščina	<i>Moldavija</i>	<i>Moldavija</i>	<i>Respublika Moldova</i>
ukrajnščina	<i>Moldova/Moldavija</i>	<i>Moldova/Moldavija</i>	<i>Respublika Moldova</i>
uzbeščina	<i>Moldova</i>	<i>Moldova/Moldaviya</i>	<i>Moldova Respublikasi</i>
valižanščina	<i>Moldofa</i>	<i>Moldofa</i>	<i>Gweriniaeth Moldofa</i>
vietnamščina	<i>Moldova</i>	<i>Moldova</i>	<i>Cộng hoà Moldova</i>
volofščina	<i>Moldaawi</i>	<i>Moldaawi</i>	<i>Republik bu Moldaawi</i>
zgorinjelužiškorsrbščina	<i>Moldawska</i>	<i>Moldawska</i>	<i>Moldawska republika</i>

Preglednica 2: Ime države *Moldavije* v različnih jezikih⁷ (stanji 6. 6. 2012 in 15. 5. 2013).

7 Spletna stran: <<http://en.wikipedia.org/wiki/Moldova>>.

Ob vseh teh pritiskih je tedanji član KSZI dr. Janez Dular odgovoril:

... Naši diplomati se seveda lahko odločijo, da bodo kot znamenje posebne vpljudnosti in prijaznosti ali iz drugih razlogov (gospodarski interesi?) ustregli želji oziroma zahtevi druge države in bodo tudi v slovenskem besedilu uporabili različico imena v romunščini, nimajo pa pravice razglašati, da je taka raba obvezna v vseh slovenskih uradnih besedilih oziroma da je to slovenski jezikovni standard. Prav tako na Ministrstvu za zunanje zadeve s posebnostmi diplomatskih listin ne bi smeli pritiskati na rabo v vseh drugih slovenskih besedilih, zlasti ne na »naravni« jezikovni občutek medijev in vse civilne družbe ...

KSZI je Ministrstvu za zunanje zadeve poslala dopis, ki dodatno ilustrira zahtevnost problema, zato ga navajamo v celoti:

Zadeva: Preimenovanje Republike Moldavije v Republiko Moldovo v slovenskem standardu ISO 3166

Spoštovani,

Komisija za standardizacijo zemljepisnih imen Vlade Republike Slovenije je na svoji 10. seji 6. junija 2012 obravnavala vaš dopis 0250-9/2012/12 (17. 4. 2012) glede uradnega imena države Republika Moldavija.

Dejstva

- 1. Vsaka nova članica OZN mora Statističnemu oddelku Združenih narodov (United Nations Statistics Division) prijaviti svoje uradno kratko ime in svoje uradno polno ime v svojem jeziku (svojih jezikih) ter angleškem in francoskem jeziku. Statistični oddelek Združenih narodov vodi seznam »Standardne kode držav ali območij za statistično uporabo« (Standard Country or Area Codes for Statistical Use). Članice OZN lahko zavrnejo prijaviteljevo ime nove članice (primer Makedonije ali Češke, ki je v angleškem jeziku želela uveljaviti različico Czechia kot uradno kratko ime namesto Czech Republic, saj ta spominja na polno obliko imena).*
- 2. Mednarodni standard ISO 3166 povzema uradna kratka in uradna polna imena držav po seznamu »Standardne kode držav ali območij za statistične uporabo« Statističnega oddelka Združenih narodov. Veljavni mednarodni standard ISO 3166-1:2007 vključuje uradna kratka in uradna polna imena v angleškem in francoskem jeziku ter uradna kratka imena v izvirnem jeziku (izvirnih jezikih).*
- 3. Nacionalni standardi ISO 3166 se oblikujejo na dva načina: s prevzemom ali prevodom mednarodnega standarda ISO 3166. Prevzeti standardi ISO 3166 vključujejo uradna kratka in uradna polna imena v angleškem in francoskem jeziku ter uradna kratka imena v izvirnem jeziku (izvirnih jezikih), prevedeni standardi ISO 3166 pa uradna kratka in uradna polna imena v nacionalnem jeziku ter uradna kratka imena v izvirnem jeziku (izvirnih jezikih). Pri prevodih mednarodnega standarda ISO 3166 nacionalni standardizacijski organi upoštevajo nacionalna zemljepisna in jezikovna pravila. Druge države nimajo pravice poseganja v nacionalne prevode mednarodnih standardov. Nacionalni standardi imajo lahko dodatek z neuradnimi kratkimi imeni, saj se v mnogih jezikih neuradna kratka in uradna kratka imena nekaterih držav razlikujejo, kot na primer uradno kratko ime Ruska federacija in neuradno kratko ime Rusija v slovenskem jeziku. Slovenski nacionalni standard SIST ISO 3166 je prevod mednarodnega standarda ISO 3166.*
- 4. Zemljepisno ime Moldavija označuje geografsko pokrajino v jugovzhodni Evropi, poseljeno večinoma z romunsko govorečim prebivalstvom. Pokrajina je danes politično razdeljena med državi Romunijo (zahodni, večji del) in Moldavijo (vzhodni, manjši del).*
- 5. Romuni celotno pokrajino, državo v vzhodnem delu pokrajine in preostali, zahodni del pokrajine*

imenujejo enako, z istim imenom, to je Moldova. Enako ravnajo Moldavijci v svojem na novo vzpostavljenem jeziku. Zemljepisno ime Moldova torej ni nastalo ob osamosvojitvi države Moldavije, ampak je več stoletij starejše.

6. Tudi v slovenskem jeziku za pokrajino, državo v vzhodnem delu pokrajine in preostali, zahodni del pokrajine uporabljamo isto ime, to je Moldavija. Zemljepisno ime Moldavija spada med stare in uveljavljene slovenske eksonime z večstoletno rabo.

7. Država Moldavija je v OZN prijavila naslednja imena:

- kratko uradno in polno uradno angleško ime: Republic of Moldova,
- kratko uradno in polno uradno francosko ime: République de Moldova,
- kratko uradno in polno uradno moldavijsko (romunsko) ime: Republica Moldova,

leta 2008 pa je svoje kratko uradno ime spremenila, tako da se zdaj polno in kratko ime države razlikujeta:

- kratko uradno angleško, francosko in moldavijsko (romunsko) ime je Moldova.

To pomeni, da je Moldavija svoje izvirno moldavijsko (romunsko) ime uporabila tudi v angleški in francoski različici svojega imena, kar je nenavadno, vendar je še nekaj takih primerov (na primer Democratic Republic of Timor-Leste ali Republic of Côte d'Ivoire, kjer gre za uporabo izvirnega portugalskega oziroma francoskega imena v angleških različicah imena države).

Do osamosvojitve leta 1991 se je Moldavija kot nekdanja sovjetska republika v moldavijskem (romunskem) jeziku imenovala Republica Sovietică Socialistă Moldovenească, kar pomeni, da je bilo izvirno moldavijsko (romunsko) ime Moldova tudi del prejšnjega imena, vendar v pridevniški obliki Moldovenească. Raba imenovalniške in pridevniške oblike imena držav je sicer pogosta, na primer pri Franciji (kratko uradno ime Francija, francosko France, polno uradno ime pa Francoska republika, francosko la République française).

Sklep

Država Moldavija je torej imela pravico, da je svoje izvirno ime v moldavijščini (romunščini) Moldova prijavila v vseh treh jezikovnih različicah. Ker nobena članica OZN temu ni nasprotovala, so vse države, tudi Slovenija (še posebej to velja za državne organe), dolžne:

1. v svojih dokumentih, zapisanih v angleškem, francoskem ali moldavijskem (romunskem) jeziku, uporabljati izvirno ime Moldova,
2. v dokumentih, zapisanih v slovenskem jeziku, uporabljati slovenski eksonim Moldavija (skladno s slovenskim standardom SIST ISO 3166 in slovenskim pravopisom),
3. v dokumentih, zapisanih v drugih jezikih, uporabljati imena, skladna z nacionalnimi standardi teh držav (na primer skladno z nemškim ali ruskim standardom).

Zahteva Moldavije, da Slovenija v slovenskem jeziku uporablja moldavijsko (romunsko) ime Moldova, pa nima nobene zakonske ali podobne podlage (ne na mednarodni ne na nacionalni ravni) in pomeni kršenje suverenosti Slovenije oziroma pravice Slovencev, da uporabljajo svoja zemljepisna imena skladno s svojim jezikovnim izročilom, svojim pravopisom, svojim nacionalnim standardom in nenazadnje z resolucijami OZN o zemljepisnih imenih.

To je podobno, kot bi Slovenija od drugih držav zahtevala, da v svojih jezikih prenehajo uporabljati svoje eksonime za Slovenijo (na primer v nemščini Slowenien, španščini Eslovenia, slovaščini Slovinsko) in uporabljajo samo še slovensko ime Slovenija.

Sklep

Zaradi bolj popolne obravnave te zapletene problematike je vseeno treba omeniti, da je nekaj imen držav, ki smo jih v slovenščino prevzeli v izvirni oziroma bolj ali manj podomačeni obliki. Predstavnici prve skupine sta *Burkina Faso* (nekdanja *Zgornja Volta*) in *Sierra Leone*, druge pa *Mjanmar* (nekdanja *Burma*) in *Šrilanka* (nekdanji *Cejlon*).

Na drugi strani so tudi države, katerih slovenska kratka imena odstopajo od njihovega uradnega kratkega imena. Takšni sta že vpeljani imeni *Južna Koreja* in *Severna Koreja*, ki sta se jima po predlogu podkomisije KSZI za imena držav pridružili imeni *Vzhodni Kongo* in *Zahodni Kongo*.

Morda še bolj izrazita primera sta imeni države *Slonokoščena obala* in ene najmlajših neodvisnih držav *Vzhodni Timor*, ki bi se, sledeč njihovemu uradnemu angleško-francoskemu poimenovanju, morali preimenovati v *Côte d'Ivoire*⁸ oziroma *Timor-Leste*. Ker sta za nas zaradi tradicije njune rabe in besedilnega konteksta obe izvirni imeni nesprijemljivi tako v kratki kot v njuni uradni kratki in uradni polni imenski obliki, naj bi ju v podomačeni obliki še naprej uporabljali v vseh treh obravnavanih poimenovanjih, kar velja tudi za *Moldavijo*. Za poimenovanje *Južne Afrike* bo treba vse tri ustrezne imenske oblike uveljaviti tudi v strokovni, javni in nenazadnje šolski rabi.

Literatura in viri

Atlant, 1869–1877. Ljubljana: Matica Slovenska.

KLADNIK, Drago, 2006: Tuja zemljepisna imena v slovenskem jeziku; razvojni vidiki in problematika njihove rabe. Doktorska disertacija, Ljubljana: Oddelek za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.

KLADNIK, Drago, PERKO, Drago, 2007: Problematična imena držav v slovenskem jeziku. *Geografski vestnik* 79/2, 79–95.

– –, 2013: *Slovenska imena držav*. Ljubljana: Založba ZRC. (Zbirka Geografija Slovenije).

NATEK, Karel, NATEK, Marjeta, 2006: *Države sveta*. Ljubljana: Mladinska knjiga.

SP 2001 = *Slovenski pravopis*, 2001. Jože Toporišič idr. Ljubljana: SAZU, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU (izd.) – Založba ZRC (zal.).

Veliki splošni leksikon v osmih knjigah, 1997–1998. Ljubljana: DZS.

8 To francosko ime je zdaj namesto prej trdno uveljavljenega angleškega *Ivory Coast* uradno sprejeto tudi v angleščini.